

зв'язку із суспільно-політичною ситуацією в країні де ані духовній освіті, ані богословській науці місця не було.

Список використаної літератури

1. *Титов Ф.И.* Имперская Киевская Духовная Академия в ея трехвековой жизни и деятельности (1615 – 1915 г.г.). Исторические записки. – К., 1915. – 423 с.
2. *Титов Ф.И.* Киевская Духовная Академия в эпоху реформ 1796 – 1869 г.г. – К., 1910. – 875 с.
3. *Титов Ф.И.* Киевская Духовная Академия в эпоху реформ: 1796 – 1819 г.г. – К., 1910. – 47 с.

Едуард Дарюга

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ У ВИЩІЙ ШКОЛІ: ВІТЧИЗНЯНИЙ ТА ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД

У сучасному суспільстві якість освіти стає головним аргументом людського розвитку, який задовольняє, по-перше, прагнення людини до самовдосконалення й саморозвитку, по-друге, потреби суспільства в освічених і висококультурних громадянах. В умовах європейської інтеграції Україна зобов'язана дотримуватися загальних стандартів якості освіти та постійно її підвищувати.

Якість вищої освіти визначається як здатність задовольняти потреби споживачів і суб'єктів освітнього процесу. Оскільки запити різних соціальних, професійних груп, окремих осіб можуть бути різними, тому й результати можуть бути оцінені різними суб'єктами (студентами, батьками, викладачами, роботодавцями тощо) за різними критеріями, на різних рівнях, що актуалізує проблему підходів технології моніторингу та управління якістю вищої освіти [11].

Формування оптимальної мережі передбачає визначення типів доуніверситетських і університетських навчальних закладів, зокрема, доуніверситетські – професійні коледжі і коледжі та університетські заклади – університети, академії. Перші передбачають підготовку кваліфікованих робітників та фахівців тільки за освітньо-кваліфікаційним рівнем «молодший спеціаліст», другі готують фахівців за освітньо-кваліфікаційним рівнем «молодший спеціаліст» та «бакалавр».

У дослідженнях проблеми оцінювання якості вищої освіти значний внесок зробили такі вітчизняні й зарубіжні науковці: Архипова С. П. [1], Ляшенко О. І. [3], Селезньова Н. О. [7], Субетто О. І. [8], Фоменко Н. А. [10]. Класифікаційні ознаки та підходи до оцінювання якості освіти вивчають Лукіна Т.О. [2], Сафонова В.С. [6]. Отже, окреслене питання є актуальним і певною мірою досліджується науковцями, але багато аспектів потребує подальшого розгляду і вироблення пропозицій для прийняття дієвих управлінських рішень.

Найбільш показовим стосовно оцінки якості вищої освіти є досвід Великобританії, яка входить до країн – засновниць Болонського процесу і чия система зовнішнього оцінювання якості вищої освіти є не просто всеохоплюючою, але й однією з найскладніших та найавторитетніших у світі. Нововведення у сфері управління якістю освіти Великобританії стали предметом наукових обговорень, метою

яких є розроблення нового загальноєвропейського підходу до управління якістю освітніх послуг. У Великій Британії вузи є незалежними, автономними, із їх власними правовими повноваженнями, як академічними, так й управлінськими. Вони не є власністю держави, хоча більшість з них залежить більшою чи меншою мірою від державного фінансування та має можливість вільно пропонувати програми й нагороди з урахуванням стану їх повноважень. Кожен університет і коледж вищої освіти несе відповідальність за забезпечення того, щоб відповідні стандарти були досягнуті.

Таким чином, дослідники проблеми зазначають, що при здійсненні політики стратегічного управління системою вищої освіти зокрема, Великої Британії застосовується механізм довгострокового стратегічного управління, а держава застосовує механізм ліберального підходу. Основна відповідальність за академічні стандарти і якість вищої освіти лежить на окремих університетах і коледжах, кожен з яких є самостійним і самоврядним. У 1997 році було створено Агентство із забезпечення якості вищої освіти (QAA) для забезпечення комплексної перевірки забезпечення якості для всіх установ, які надають вищу освіту. Причина введення додаткового формального зовнішнього оцінювання якості освіти була потребою зробити вищу освіту більш актуальною для соціальних і економічних потреб, розширити доступ до вищої освіти, збільшити кількість студентів, при цьому знизити витрати на одного студента, забезпечити сумірність положень та процедур перевірки якості всередині та між установами, в тому числі для міжнародних зіставлень, переконатися, що вища освіта виправдовує державні кошти, перевірка співвідношення ціни, яку сплачують студенти, та якості освіти, яку вони отримують, впевненість у тому, що навчальні установи в змозі впоратися зі зростаючою глобалізацією вищої освіти.

Управління освітніми стандартами і якістю вищої освіти в університетах Великої Британії спирається на кілька основних правил: прозорість – всі результати спостережень, міркувань та пропозицій з проведення дій, оцінювання або фінансування регулярно публікуються та доступні для всіх; вузи мають можливість ознайомитися з щорічними доповідями інших навчальних закладів, визначити своє місце у порівнянні з ними та здійснити належні заходи в разі потреби; оперативність; підзвітність; чесність і справедливість; співпраця – Велика Британія є однією з країн-ініціаторів Болонської декларації, яка має на меті створення єдиного освітнього простору, підвищення мобільності викладачів, студентів і випускників вузів, зближення позицій європейських країн в економічній, соціальній і культурній сферах; удосконалення — кожний вищий навчальний заклад самостійно розробляє освітні програми, і це розвиває “дух суперництва” серед викладачів вузів, даючи змогу здобувати найкращі результати в начанні того чи іншого предмету.

Особливості сучасних критеріїв оцінювання якості освіти полягають у тому, що вони припускають: свободу для університетів у формуванні навчальних планів; особливу увагу до якості підготовки фахівців; необхідність постійного вдосконалення освітніх програм з метою підвищення їх якості; стимулювання інновацій в освітніх стандартах.

Модернізація структури вищої освіти передбачає запровадження національної системи кваліфікацій, що узгоджуватиметься із напрямками освіти та підготовки європейського простору вищої освіти.

Здійснення трициклової системи освіти. Щодо ступенів бакалавра та магістра, то, як було зазначено, напрацьований досвід із організації, формування змісту підготовки та професійного використання цих фахівців, хоча проблемою залишається невідповідність кваліфікацій, що присвоюються випускникам, запитам ринку праці.

Особливого значення набуває активна підтримка постійних змін в організації з боку керівництва. І, нарешті, принципом TQM, що домінує, є системне мислення, що відображене в «загальному» аспекті моделі TQM. Системне мислення означає визнання організацією, спрямовану у майбутнє, того факту, що успіх окремої особистості залежить від успіху інших.

Науковці виділяють основні переваги впровадження моделі TQM у вищій школі, зокрема:

- поліпшення якості обслуговування споживачів, університетських процесів, освітніх програм і процесу наймання персоналу;
- стимулювання змін і створення гнучких структур, які традиційно були далекі для університетського середовища;
- залучення студентів і університетського персоналу до щоденних процесів прийняття рішень, що сприяє створенню почуття спільності;
- зміна відношення викладачів і персоналу ВНЗ до студентів як споживачів освітніх послуг;
- перенесення акценту із зовнішніх на внутрішні показники діяльності й розробка ефективних способів одержання інформації від безпосередніх споживачів освітніх послуг щодо якості отриманих послуг [6].

Основними завданнями упровадження системи управління якістю у ВНЗ є:

- підвищення якості основних послуг діяльності – наукових досліджень і підготовки фахівців через поліпшення управління діяльністю та основними процесами;
- забезпечення міжнародного визнання якості освіти у діяльності ВНЗ та допомогою сертифікації відповідно до міжнародного стандарту ISO 9001:2008;
- підвищення конкурентоспроможності на національному та міжнародному ринку освітніх послуг;
- вдосконалення нормативно-правової бази вищої освіти.

Таким чином, у світовій практиці застосовуються три основних підходи до оцінювання якості освіти: перший – репутаційний (на основі експертних оцінок); другий – результативний (за об'єктивними показниками); третій – загальний.

Україна є членом Європейського реєстру забезпечення якості, що стало наступним важливим кроком у напрямі забезпечення європейського рівня якості вищої освіти. Узагальнюючи підходи щодо поліпшення якості вищої освіти, зазначимо, що, якість вищої освіти забезпечує формування професійної компетентності особистості відповідно до стандартів вищої освіти; передбачає врахування ступеня задоволення їх освітніх потреб; при розгляді якості діяльності освітньої системи, яка володіє складною ієрархічною структурою, можлива декомпозиція якості на її складові елементи (якість більш низького порядку, властивість); якість професійної підготовки майбутніх фахівців безпосередньо залежить від якості управління.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо у модернізації механізмів оцінювання якості вищої освіти.

Список використаної літератури

1. *Архипова С.П.* Якість освіти у контексті вимог сучасності / С.П. Архипова // Вісник Черкаського університету : наук. журнал. – 2008. – Вип. 135. – С. 11–14.
2. *Лукіна Т.* Моніторинг якості освіти: теорія і практика / Т. Лукіна. – К. : Шкільний світ, 2006. – 128 с.
3. *Ляшенко О.І.* Якість освіти як основа функціонування і розвитку сучасних систем освіти / О. І. Ляшенко // Моніторинг якості освіти: теорія та практика : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. – К. : КМПУ імені Б.Д. Грінченка, 2009. – С. 9–12.
4. Моніторинг якості освіти: світові досягнення та українські перспективи; за заг. ред. О. І. Локшиної. – К. : К.І.С, 2004. – 128 с.
5. *Полєвікова О.Б.* Професійна педагогічна освіта в умовах глобалізації : матеріали Все-укр. наук.-практ. конф. [«Формування професійної компетентності майбутнього вчителя початкової школи в умовах ВНЗ»], (Умань, 8–9 жовтня 2009 р.). – Умань : ПП Жовтий, 2009. – С. 79–80.
7. *Сафонова В.* Вдосконалення методологічних підходів до оцінки якості вищої освіти як загальнодержавного пріоритету / В. Сафонова // Економіст. – 2011. – № 1. – С. 54–59.
8. *Селезнева Н.А.* Качество высшего образования как объект системного исследования : лекция-доклад / Н.А. Селезнева. – М., 2004. – 127 с.
9. *Субетто А.И.* Оценочные средства и технологии аттестации качества подготовки специалистов в вузах: методология, методика, практика / А.И. Субетто, Н.А. Селезнева. – СПб.-М. : Исследовательский центр проблем качества подготовки специалистов, 2004. – 360 с.
10. *Фоменко Н.А.* Теоретичні засади дослідження якості туристської освіти / Н.А. Фоменко // Гуманіт. вісн. ДВНЗ Переяслав-Хмельн. держ. пед. ун-ту ім. Г. Сковороди : зб. наук. праць. – 2011. – Вип. 23. – С. 253–259.
11. *Шинкарук В.* Системний підхід до дослідження інтеграційних процесів у вищій освіті України / В. Шинкарук, Х. Чаковський, К. Метешкін // Вища школа. – 2008. – № 9. – С. 12–19.6.
12. *De Jager H. J.* Linkages Between Total Quality Management and the Outcomes-based Approach in an Education Environment / De Jager H. J., Nieuwenhuis F. J. // Quality in Higher Education. – November 2005. – Vol. 11. – № 3. – P. 251–260.

Маргарита Марюхніч

ПРОБЛЕМА ІНТЕРПРИТАЦІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ ЗА СИСТЕМОЮ ЕКТС: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД

Сучасні тенденції розвитку вищої школи в Україні визначаються світовими та євроінтеграційними процесами в освіті, зумовлюють зростання рівня відповідальності вишів за підготовку фахівців, що пов'язується науковцями, насамперед, з питанням удосконалення якості освіти і вимагає конструктивної розробки й запровадження комплексу заходів щодо об'єктивного оцінювання професійної компетентності студентів.